

Łomża, 14.05.2019 r.

WKS 0003.1.2019

Tadeusz Kowalewski
Przewodniczący Komisji Kultury
Rady Miejskiej Łomży

Dotyczy: interpelacji z dn. 29.04.2019 r. w sprawie funkcjonowania obsługi czytelników w bibliotekach miejskich

W związku z zapytaniem o funkcjonowania obsługi czytelników w bibliotekach miejskich przekazuję odpowiedź Krystyny Sobocińskiej, dyrektora Miejskiej Biblioteki Publicznej w Łomży.

z up. PREZYDENTA MIASTA

mgr Andrzej Stypułkowski
ZASTĘPCA PREZYDENTA MIASTA

Miejska Biblioteka Publiczna

18-400 Łomża, ul. Długa 13, skr. poczt. 34

tel. 86 216 54 81, fax 86 216 54 83, e-mail: biblioteka@mbp-lomza.pl

Łomża, dnia 7 maja 2019 r.

15.9.13.2019

Pan Andrzej Stypułkowski

Zastępca Prezydenta Miasta Łomży

W odpowiedzi na interpelację – zapytanie Pana Tadeusza Kowalewskiego, przewodniczącego Komisji Edukacji i Kultury Rady Miejskiej Łomży z dnia 29 kwietnia 2019 r. przedstawiam poniżej informację dotyczącą stanu komputeryzacji Miejskiej Biblioteki Publicznej w Łomży.

Komputeryzacja MBP zapoczątkowana została w grudniu 1997 r. gdy Biblioteka, za pieniądze pozyskane z PFRON, zakupiła pierwsze 2 komputery na potrzeby biurowe.

Dzięki staraniom dyrektora i zaangażowaniu pracowników Biblioteki oraz środkom wygospodarowywanym z corocznych dotacji Organizatora, pozyskanym z MKiDN (dotacja celowa na okablowanie sieciowe i komputery oraz kilkuletnie dotacje z programu *JST – Mecenat – Interwencje*) i Fundacji Orange (kilkuletnie dotacje z programu *Akademia Orange dla bibliotek*), a także udziałowi MBP w programie IKONK@ Fundacji Nowoczesna Polska, projekcie *Stop wykluczeniu cyfrowemu w mieście Łomża* UM w Łomży, projekcie *Wdrożenie elektronicznych usług dla ludności województwa podlaskiego* i kolejnych edycjach projektu *Wypożyczalnia odtwarzaczy cyfrowej książki mówionej dla osób niewidomych i słabowidzących* Stowarzyszenia Pomocy Osobom Niepełnosprawnym „LARIX”, komputeryzacja MBP osiągnęła znaczny stopień zaawansowania.

W siedzibie Biblioteki oraz w Oddziale dla Dzieci i Oddziale Zbiorów Specjalnych działają lokalne sieci komputerowe. Wszystkie placówki MBP dysponują różnego rodzaju sprzętem komputerowym oraz dostępem do internetu, głównie za pośrednictwem światłowodu. Biblioteka użytkuje 64 komputery stacjonarne (w tym 30 komputerów jest dostępnych dla czytelników, z czego dwa specjalistyczne są dedykowane osobom z wadami wzroku) oraz laptopy, drukarki atramentowe i laserowe (czarno-białe i kolorową), urządzenia wielofunkcyjne, skanery, drukarki i czytniki kodów kreskowych, switche, routery, zasilacze awaryjne, głośniki i słuchawki do zestawów multimedialnych, projektory multimedialne z ekranem, czytniki – urządzenia do odtwarzania cyfrowej książki mówionej nagranej w systemie mp3, czytniki PRISMA AF – urządzenia powiększające tekst drukowany i umożliwiające zmianę jego tła.

MBP korzysta z następujących programów:

- bibliotecznego MAK przekazanego nieodpłatnie przez Bibliotekę Narodową
- innych, np. systemu Prozman – moduły Kadry, Płace, Finanse, Zlecenia, Przelewy, Wyposażenie, programu Płatnik.

Skomputeryzowane prace biblioteczne:

- katalogowanie zbiorów w formacie MARC 21 i tworzenie bazy katalogowej
- wydruk kart książki i kart do katalogu topograficznego
- wydruk kodów kreskowych do znakowania zbiorów
- prowadzenie akcesji zbiorów
- kontrola zbiorów
- sporządzanie protokołów ubytków i tworzenie bazy ubytków
- budowa bibliografii regionalnej.

Komputery wykorzystywane są też do:

- gromadzenia zbiorów (przeglądanie ofert, wysyłanie zamówień)
- prowadzenia ewidencji czytelników i wypożyczeń oraz wydruku upomnień w Wypożyczalni dla Dorosłych
- prowadzenia wypożyczeń międzybibliotecznych
- wyszukiwania informacji niezbędnych Bibliotece i jej czytelnikom
- opracowywania różnego rodzaju materiałów informacyjnych, promocyjnych, planów pracy, sprawozdań, itp.
- prowadzenia korespondencji, w tym odpowiadanie na zapytania czytelników, rezerwowanie książek, przedłużanie terminu zwrotu wypożyczonych materiałów
- prowadzenia stron internetowych MBP, profili na Facebooku i bloga
- prowadzenia multiwyszukiwarki FIDKAR dla baz danych bibliotek Łomży i powiatu łomżyńskiego.

MBP realizuje następujące rodzaje e-usług:

1. Strona internetowa

MBP posiada następujące strony internetowe:

- strona główna www.mbp-lomza.pl
- strona Oddziału dla Dzieci www.bibliotekadladzieci.pl

W 2014 r., w ogólnopolskim konkursie na najlepszą witrynę internetową, MBP zajęła I miejsce i zdobyła nagrodę pieniężną w wysokości 2000 zł. Adresatami konkursu, zorganizowanego przez Zarząd Główny Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich były biblioteki, których pracownicy brali udział w warsztatach „Strony WWW dla bibliotek”. Celem konkursu było wyłonienie najciekawszej i najbardziej użytecznej bibliotecznej strony internetowej. Stronę MBP oceniono najwyższej w zakresie funkcjonalności, spójności graficznej i formy prezentowanych treści.

2. Katalogi

a) katalog książek

Katalog księgozbioru, który na koniec 2018 r. liczył 100 429 rekordów, dostępny jest ze strony internetowej MBP. Wejście do katalogu znajduje się bezpośrednio na stronie startowej. Zasoby mogą być przeszukiwane poprzez katalog główny, zawierający całość zbiorów MBP oraz poprzez wydzielone katalogi Wypożyczalni dla Dorosłych, Oddziału dla Dzieci i Oddziału Zbiorów Specjalnych.

b) katalog czasopism

Katalog czasopism, który na koniec 2018 r. liczył 514 rekordów, dostępny jest ze strony internetowej MBP. Zawiera informacje o całości zbiorów archiwalnych czasopism (oprawnych i nieoprawnych), znajdujących się w bibliotece głównej i jej agendach.

Informacje o prasie bieżącej czytelnik znajdzie w zakładce *Czasopisma bieżące*, zlokalizowanej na głównej stronie internetowej.

3. Bibliografia Łomżyńska

Baza bibliografii regionalnej w wersji on-line funkcjonuje od 2010 r. Zawiera informacje o książkach, czasopismach i artykułach, dotyczących kwestii związanych z Łomżą i powiatem łomżyńskim. Od 2017 r. kontynuowane jest retrospektywne uzupełnianie bazy elektronicznej o opisy artykułów o tematyce regionalnej opublikowanych przed 2010 r. Na koniec 2018 r. baza liczyła 18.241 rekordów opisów bibliograficznych. Baza dostępna jest ze strony internetowej MBP.

4. Interaktywne usługi informacyjne (komunikatory)

- a) skype
- b) gadu-gadu

Komunikatory dostępne ze strony internetowej MBP i umożliwiające kontakt z Wypożyczalnią dla Dorosłych. Obecnie nie wykorzystywane przez czytelników.

c) „zapropnuj zakup książki”

Formularz umieszczony na stronie internetowej MBP, umożliwiający zgłoszenie przez czytelnika propozycji zakupu nowej publikacji do zbiorów bibliotecznych.

5. Profil na portalu społecznościowym Facebook

Od 2012 r. funkcjonuje na Facebooku profil Oddziału dla Dzieci, a od 2016 r. także profil MBP. Oba profile zawierają podstawowe informacje o bibliotekach, ich zbiorach i działalności. Na forum profili czytelnicy mają możliwość wymiany poglądów i opinii, m.in. na tematy związane z literaturą i odbywającymi się imprezami.

6. Blog

Od 2016 r. Filia Nr 2 prowadzi biblioblog (bibliotekaf2.blogspot.com). Biblioblog zawiera podstawowe informacje o bibliotece, jej zbiorach i działalności. Czytelnicy mają możliwość wyrażania w komentarzach swoich poglądów i opinii, m.in. na tematy związane z literaturą i imprezami.

7. Multiwyszukiwarka FIDKAR

Biblioteka udostępnia multiwyszukiwarkę internetową, umożliwiającą równoczesne przeszukiwanie wielu komputerowych baz informacji o zbiorach bibliotecznych, m.in. katalogów MBP w Łomży, BPG Łomża, ŁTN im. Wagów, Wyższego Seminarium Duchownego w Łomży.

8. Serwis internetowy IBUK Libra

Od 2014 r. MBP udostępnia czytelnikom (nieodpłatnie, na miejscu i zdalnie) publikacje, które wykupiło, na platformie IBUK Libra, konsorcjum stworzone przez kilka podlaskich bibliotek (w tym MBP). Na dzień dzisiejszy czytelnicy mają dostęp do 2.262 tytułów.

W 2016 r. czytelniczka MBP okazała się najaktywniejszym użytkownikiem Podlaskiego Zasobu Bibliotecznego. Wydawnictwo Naukowe PWN, do którego należy serwis IBUK Libra przyznało zwyciężczyni, a także MBP w Łomży, dyplomy i upominki.

Miejska Biblioteka Publiczna w Łomży zajęła I miejsce w ramach akcji *Promocja e-czytelnictwa w bibliotece* organizowanej przez Państwowe Wydawnictwo Naukowe oraz serwis IBUK Libra. Uroczyste wręczenie nagrody – statuetki oraz zestawu książek odbyło się 11 kwietnia 2019 roku w Laboratorium Centrum Sztuki Współczesnej w Warszawie podczas Akademii Dyrektorów Bibliotek IBUK Libra.

9. Komputerowy System Informacji Prawnej „Legalis”

Od 2005 r. MBP udostępnia Komputerowy System Informacji Prawnej „Legalis”. Od 2014 r. dostęp do bazy systemu jest w formie on-line. Nieodpłatnie mogą korzystać z niego wszyscy czytelnicy.

10. Cyfrowa Wypożyczalnia Publikacji Naukowych Academica

Od początku 2019 r. czytelnicy mają nieodpłatny dostęp za pośrednictwem terminala zlokalizowanego w Czytelni MBP do internetowej bazy administrowanej przez Bibliotekę Narodową.

11. Dostęp do internetu, korzystanie z pakietu biurowego Office, wykonywanie skanów i wydruków komputerowych.

Czytelnicy nieodpłatnie mogą korzystać z internetu na komputerach bibliotecznych lub własnych, z programów biurowych Office oraz mają możliwość wykonania skanów i wydruków komputerowych. Czytelnicy płacą jedynie za wydruki komputerowe, a opłata nie przekracza kosztów wykonania usługi.

12. Wypożyczanie książek mówionych nagranych w systemie mp3 i urządzeń do ich odtwarzania

Od 2013 r. MBP wypożycza osobom niewidomym i niedowidzącym książki mówione nagrane w systemie mp3 i czytaki – urządzenia do ich odtwarzania. Książki i czytaki przekazuje MBP nieodpłatnie Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym „LARIX”.

13. Tworzenie biblioteki cyfrowej

Od 2015 r. MBP współpracuje z Biblioteką Uniwersytecką w Białymstoku – koordynatorem Podlaskiej Biblioteki Cyfrowej w zakresie digitalizacji czasopism łomżyńskich wydawanych w okresie międzywojennym. W ramach tej współpracy zamówiono digitalizację czasopism: *Wspólna Praca* z lat 1910, 1911, 1913, 1914, 1917, 1918, 1924, 1925, 1926, 1927 i 1928, *U Progu* (1928) i *Pochodnia* (1 maja 1925). Cyfrowe skany tych periodyków zostały następnie przekazane Bibliotece Uniwersytetu w Białymstoku, celem włączenia do zasobów Podlaskiej Biblioteki Cyfrowej, dostępnych on-line.

Najbliższe plany MBP w zakresie komputeryzacji to:

- wybór, zakup i instalacja nowego programu bibliotecznego, który zastąpi użytkowany obecnie program MAK BN – powodem jest zakończenie przez Bibliotekę Narodową prac nad programem
- przeniesienie istniejących baz komputerowych do nowego programu bibliotecznego
- uruchomienie elektronicznej ewidencji czytelników i wypożyczeń we wszystkich placówkach MBP
- zakup 10 laptopów na potrzeby szkoleń i zajęć z czytelnikami.

Przez cały okres komputeryzacji MBP tryb i tempo prac wyznaczały możliwości finansowe Biblioteki, sytuacja kadrowa (pracownicy bez wcześniejszych doświadczeń w obsłudze komputera, wieloletni brak stałego informatyka), możliwości organizacyjne (zapewnienie szkolenia komputerowego pracowników i prowadzenie prac związanych z komputeryzacją bez uszczerbku dla dotychczasowej działalności) oraz znaczenie automatyzowanych czynności lub wprowadzanych usług elektronicznych dla bibliotekarzy i użytkowników.

Za najważniejsze zadanie uznano przygotowanie informacji o Bibliotece oraz zbudowanie elektronicznego katalogu zbiorów i bibliografii regionalnej, a następnie udostępnienie ich przez internet. To działanie dało wszystkim zainteresowanym dostęp do informacji o zasobach MBP i jej działalności z komputera w domu i z każdego innego miejsca gdzie jest internet.

Równie ważne było też stworzenie warunków do elektronicznej kontroli zbiorów poprzez przygotowanie baz ubytków, oznaczenie zbiorów kodami i zakup czytników kodów kreskowych (obecnie MBP ma 14 czytników kodów). To działanie pozwoliło na znaczące skrócenie czasu niezbędnego do przeprowadzenia kontroli (np. z 45 dni do 16 dni w Wypożyczalni dla Dorosłych, z 18 dni do 5 dni w Filii Nr 1, z 14 dni do 4 dni w Filii Nr 6), w tym czasu zamknięcia placówek dla użytkowników.

Ze względów wizerunkowych, ale też z potrzeby usprawnienia obsługi czytelników wprowadzono elektroniczną rejestrację wypożyczeń w Wypożyczalni dla Dorosłych, która jest największą wypożyczalnią w MBP i której pracownicy poza udostępnianiem zbiorów wykonują wiele innych zadań.

Uruchomienie elektronicznej ewidencji czytelników i wypożyczeń w pozostałych placówkach MBP pozostawiono na późniejszy okres, do czasu zmiany programu bibliotecznego. Wypożyczanie tradycyjne w systemie kieszonkowym nie jest problemem w filiach, gdzie jest mniejszy ruch czytelniczy (średnia dzienna odwiedzin w I kwartale br. mieściła się w przedziale od 11,48 do 40,17), działalność kulturalno-oświatowa ograniczona jest względami lokalowymi, a placówki w zakresie administracyjno-księgowym, gromadzenia i opracowania zbiorów, itp. obsługiwane są przez służby biblioteki głównej.

Z poważaniem

DYREKTOR
Miejskiej Biblioteki Publicznej
w ŁOMŻY
Krzyszyna Sobocińska